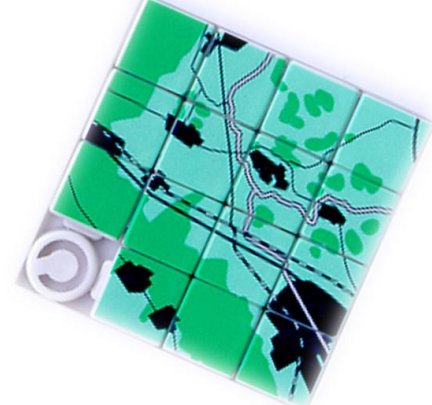

Kampen om arealerne

Disposition

- Ønsker til fremtidens arealanvendelse og planlægning
 - Evaluering af planloven - input fra KL
 - Tværministerielt udvalg
 - Regeringsgrundlaget
 - Visionsplan
 - Eksempel på national visionsplan for arealanvendelse fra Holland
 - Teknologirådets projekt om "Prioritering af Danmarks areal i fremtiden"
 - CONCITOs projekt om "Danmarks arealer – Danmarks fremtid"
- Hvad skal kommuneplanen kunne fremadrettet?
 - Hvordan skal kommuneplanerne medvirke til at realisere nationale planer og visioner, og hvordan skal samspillet med øvrig arealanvendelseslovgivning, støtteordninger osv. være?
- Erfaringer fra pilotprojekter om multifunktionelle og lokale udviklingsprojekter
 - Collective Impacts projekter
 - LBSTs MUFJO-projekter

Hvem og hvordan skal fremtidens Danmarkskort tegnes?

tegenes?

Dansk areal skal anvendes intelligent

Det er uklart, hvem der har ansvaret for Danmarks areal

Collective Impact

Klimapartnerskab for fødevarer og landbrugssektoren

Sektorkøreplan

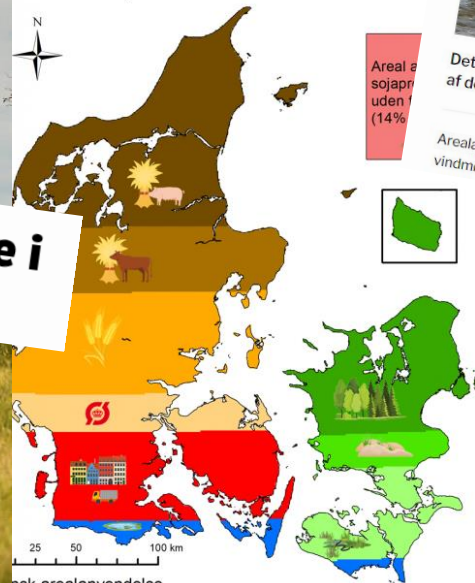
Sådan bruges Danmarks areal - hvis man samlede alt landbrug, by, skov, vand mv. i hvert sit område

Nyt danmarkskort: Så meget fylder dansk landbrug

Regeringen vil inddrage mange i visionsplan for landbruget

Arealanvendelse og redskaber til omstilling af det danske landskab frem mod 2050

Vidensyntese | del 1

- Dansk arealanvendelse
samlet andel af hele Danmark i %
- Konventionelle svin og andre emnavede dyr (22%) (Primært foder)
 - Øvrig konventionel landbrug (18%)
 - Konventionelle kvæg og andre drøvtyggere (15%) (Primært foder)
 - By og infrastruktur (14%)
 - Skov (13%)
 - Økologisk landbrug (7%)
 - Møsegang, stænger og andre på natur (5%)

Det er uklart, hvem der har ansvaret for Danmarks areal

Det er bekymrende, at der hersker uklarhed om, hvilke ministre som har ansvaret for disponeringen af det danske areal i fremtiden. Regeringen bør udarbejde en samlet arealstrategi for Danmark, som sætter rammerne for, hvordan vi skal bruge vores areal i fremtiden. Regeringen bør udarbejde en samlet arealstrategi for Danmark, som sætter rammerne for, hvordan vi skal bruge vores areal i fremtiden.

DANSKE VANDVERKER OG REGION SJÆLLAND: VI VIL SIKRE NYE VÆRKTØJER TIL HELHEDSORIENTERET AREALPLANLÆGNING

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

REGJERINGEN VIL SAMLET VISION FOR DANSK LANDBRUG OG FØDEVARERPRODUKTION

Regjeringen vil samle visionerne for dansk landbrug og fødevarerproduktion. Dette er nødvendigt for at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde.

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

Det er vigtigt at sikre, at vi har de nødvendige værktøjer til at planlægge vores areal på en helhedsorienteret måde. Dette kræver samarbejde mellem myndigheder, landmænd og borgere.

Aftale om planloven, 15. juni 2022

Helhedsorienteret planlægning i det åbne land:

Der nedsættes et **tværministerielt udvalg**, der skal samle erfaringer og afdække muligheder for helhedsorienteret kommunal planlægning for arealanvendelsen i det åbne land, herunder nye vilkår for landbrug og erhvervsmuligheder i landzone som fx ormefarme og fiskeopdræt, arealanvendelsen til VE-anlæg fx solceller og vindmøller.

KL, kommuner, samt interesseorganisationer som DN, Friluftsrådet, DI, Dansk Erhverv, Green Power Danmark, landinspektørforeningen og Landbrug & Fødevarer inddrages i arbejdet, som der afsættes et år til.

Aftaleparterne forelægges udkast til kommissorium.

Baggrund - evaluering af planloven

Indspil fra KL

- Barrierer for multifunktionel planlægning
- Administrationsgrundlag omkring § 3 natur, mulighed for erstatningsnatur
- Kystnærhedszonen
- Relokalisering af boliger i landzonen
- Afgrænsningskrav mellem grønt Danmarkskort og udviklingsområder o.a.
- Skovlov muliggør ikke vindmøller i produktionsskov
- Bevaringsværdige landskaber
- Herregårdslandskaber
- Kirkelinjer
- Afstandskrav til bedrifter i husdyrloven

Hovedparten er gennemført ved lovændringer i 2023!

KL foreslår

- Mulighed for områdeplaner for mindre områder, hvor der lægges vægt på en helhedsorienteret planlægning i landzonen.
- Områdeplanerne kan være et afsæt for bedre dialog om lokale udpegninger og konkrete tiltag for at sikre beskyttelseshensyn i lokalområdet.
- Hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at der er særligt behov for en koordineret udvikling eller revision af retningslinjerne, og at de således skal være en supplerende mulighed og ikke et obligatorisk element i den kommunale planlægning.

Forslag til landsplanredegørelse, sep. / okt. 2022

"Hvad betyder energiselskabernes jagt på arealer til etablering af grønne energianlæg? At jordpriserne bliver presset opad – pt. op omkring ca. 400.000 kr. pr. ha lokalt, hvor den gennemsnitlige jordpris for hele landet er 181.000 kr. pr. ha"

Agrocura, 3. juli 2023

Forslag til landsplanredegørelse 2022
Planlægning for grøn strøm til fremtidens Danmark

September 2022

Udpegning af 15 energiparker

10 giga på tavlen: Sådan bliver vedvarende energi på land til en grøn vindesag for alle

En reel gevinstdeling kan sætte hastigheden op på udbygningen af vedvarende energi på land, som lige nu går alt for langsomt. Kraka Advisory præsenterer en gevinstdelingsmodel, som skaber incitament for en hurtig og gnidningsfri opstart af VE på land.

September 7, 2023

Grøn omstilling i det åbne land - Fra strategisk byledelse til strategisk arealplanlægning

Det er nu, kommunerne skal sætte sig for bordenden af arealudviklingen i Danmark.

En række nye tendenser, på alle niveauer fra regering til de enkelte projekter, kalder på en proaktiv strategisk arealplanlægning og en ny klimaledelse fra kommunalplanlægning og vedtagelse af retningslinjer helt frem til realisering af de konkrete projekter.

Tendenser på regeringsniveau

Der er store forventninger til, at regeringen og klimaminister Lars Aagaard viser 'næstekærlighed', som klimaministerne kaldte det på Green Power Danmarks årsmøde i juni 2023, når der inden længe skal tages det næste skridt i statens involvering i såkaldte energiparker på land. Man må forstå, at nogle af de løfter, der er givet af denne og den tidligere regering, om at give gevinster til de lokalsamfund, der lægger jord til energiproduktion, skal indfries nu, så opbakningen kan sikres lokalt.

Ydermere er der på den ene side et stort pres, blandt andre fra Danmarks Naturfredningsforening og organisationerne på vandområdet, efter statslig planlægning i det åbne land, ikke mindst når det gælder vedvarende energi.

På den anden side holder kirkeminister Louise Schack Elholm, som også er minister for planloven, fast i, at der ikke kommer nogen ny statslig planlægning for det åbne land, før det regeringsnedsatte partnerskab for en visionsplan for dansk landbrug har afleveret deres forslag til regeringen ultimo 2023. Men der kommer næppe nogen stor national plan foreløbig, så det bliver altså kommunerne, og ikke regeringen, der må tage sig af implementeringsopgaven i det åbne land frem mod 2030 og måske helt frem til 2050. Derfor haster det, at kommunerne selv sætter sig for bordenden af den opgave.

Mange har allerede en ambition på området i både kommuneplanen og klimahandlingsplanen DK2020. Dog bliver opgaven mere og mere kompleks. Det gælder både på det strategiske niveau og på projektniveau.

Udbygningen af vedvarende energi (VE) på land går for langsomt, og hvis ikke tempoet kommer op, kan Danmark ikke indfri de politisk satte mål om at firedoble kapaciteten inden 2030. Kraka Advisory har udviklet en gevinstdelingsmodel, der kan få udbygningshastigheden op, og som samtidig griber muligheden for at gøre landet endnu grønnere ved at skabe mere vild natur.

Modellen sikrer incitament hele vejen rundt, når opstillere af VE planlægger deres projekter. Modellen giver betydeligt større kompensationer, end det er tilfældet i dag. Beregninger viser så god økonomi i de landbaserede VE-projekter, at der er rigelige midler til at belønne alle berørte parter i de lokalsamfund, der lægger jord til. For når strøm fra havvind, landvind og sol sælges til nogenlunde samme pris, men omkostningerne på land er lavere, bliver de økonomiske overskud tilsvarende højere. Statslige udbud har allerede vist, at private virksomheder har betalingsvillighed for retten til at opstille havvind, og den betalingsvillighed bør kun være endnu større på land.

Kraka Advisory præsenterer modellen på en konference sammen med Dansk Industri fredag den 8. september, hvor samtalen med forskellige interessenter begynder om, hvordan der for alvor kan komme fart på grøn udbygning af energi og natur i Danmark.

Regeringsgrundlaget, 14. dec. 2022 – uddrag

Regeringen vil ...

- "...undersøge, hvordan naboer og kommuner bedst får del i økonomiske gevinster ved at lægge jord til **vedvarende energi** på land. Eksempelvis ved etablering af energifællesskaber eller ved at udvide den nuværende VE-bonus-ordning."
- "... igangsætte en analyse af, om den nuværende opgavefordeling mellem statslige myndigheder, regioner og kommuner kan effektiviseres, med henblik på at sikre højt tempo i udbygningen af vedvarende energi på land. Her vil regeringen arbejde for, at staten kommer til at spille en aktiv rolle i planlægningen af **energiparker** som supplement til den kommunale planlægning af vedvarende energiprojekter."
- "... tage initiativ til en **råstofplan**, som understøtter en bæredygtig udvinding af sand og grus samt mere genanvendelse af byggematerialer."
- "... fremlægge en ambitiøs **skovplan** med et mål om etablering af 250.000 hektar ny skov i Danmark. ... Skovplanen skal sikre størst mulig synergi og afvejning mellem de mange formål med ny skov, identificere centrale aktører og allerede eksisterende fonde samt tænke i virkemidler. Det skal ske sideløbende med udarbejdelsen af visionsplanen, hvor der bl.a. skal være fokus på at komme i gang med den private skovrejsning."
- "... derfor straks tage initiativ til en akut plan for at beskytte boringerne (**BNBO**-områder), hvor vi skal sikre, at alle parter gør en stor indsats, og der er incitament til at omstille. ... derfor igangsætte en kortlægning af de 640.000 hektar, der i dag er udpeget som indsatsområder, med henblik på at beskytte **drikkevandet**. Beskyttelsen skal tænkes sammen med **etablering af natur** på dele af de nævnte arealer. Det skal samtænkes med, at der skal sættes fart på udtagning af 100.000 hektar **lavbundsjord og randarealer**, som blev aftalt med landbrugsaftalen fra 2021."
- "... som en del af indsatsen for **klimasikring** sættes skub i etableringen af **minivådområder**, der både kan have en positiv klimaeffekt og samtidig virke som **vandparkering** ved store regnskyl."

- "... udpege yderligere op til fem områder, hvor der kan etableres **naturalnationalparker** end de 15, som allerede er besluttet."
- "... indføre en **samlet lov om natur og biodiversitet** med mål og virkemidler for et grønnere Danmark. Målet er at bidrage til EU's biodiversitetsstrategi for 2030, som har som mål, at 30 pct. af EU's areal til lands og til havs skal være beskyttet natur, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet natur. Målsætningerne skal udarbejdes under hensyntagen til **den samlede arealanvendelse i Danmark, herunder sameksistens med landbrug og udbygning med vedvarende energi.**"
- "... derfor nedsætte et **partnerskab** med landbrug, fødevarerektor, naturorganisationer, forbrugerorganisationer og kommuner, som skal komme med oplæg til en samlet visionsplan for dansk landbrug. Partnerskabet skal komme med sine anbefalinger ultimo 2023 med henblik på, at der i første halvår 2024 kan laves en samlet **visionsplan for dansk landbrug.**"

Regeringen

"En samlet visionsplan skal ligeledes adressere de samlede mål for arealanvendelsen i Danmark til landbrug, natur, udbygning af vedvarende energi mv"

Ansvar for Danmark

Det politiske grundlag for Danmarks regering

Regeringsgrundlag 2022

Regeringen vil nedsætte et partnerskab med landbrug, fødevarerektor, naturorganisationer, forbrugerorganisationer og kommuner, som skal komme med oplæg til en **samlet visionsplan for dansk landbrug**.

Partnerskabet skal komme med sine anbefalinger ultimo 2023 med henblik på, at der i første halvår 2024 kan præsenteres en samlet visionsplan for dansk landbrug.

En samlet visionsplan skal ligeledes adressere de **samlede mål for arealanvendelsen i Danmark til landbrug, natur, udbygning af vedvarende energi mv.**

Visionsplan for arealanvendelsen i Holland i 2120

Film: 6 min.! (<https://youtu.be/ZvcyNeUcy9I>)

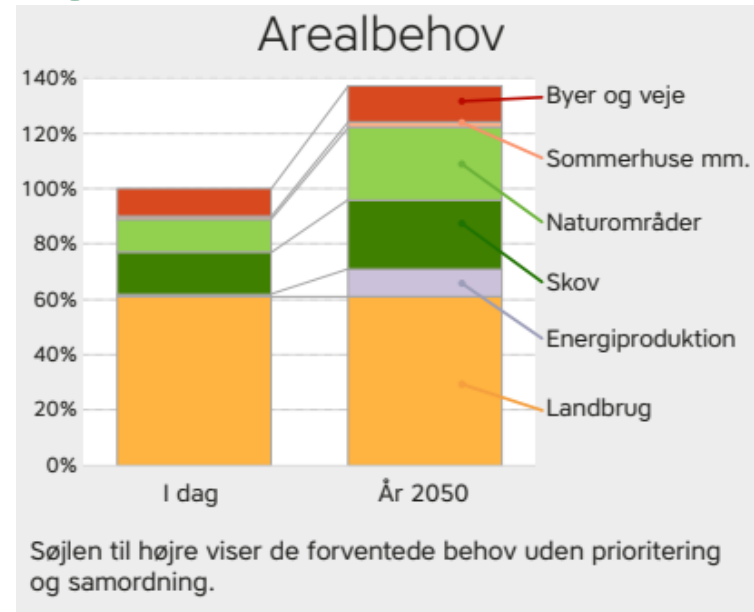
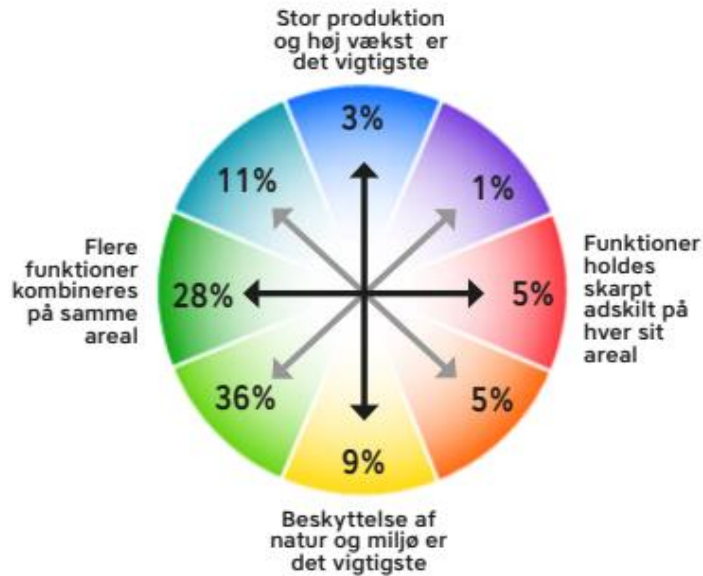
This is how green the Netherlands (and the world) could look in 2120

agriculture is sustainable,
and cities are green.

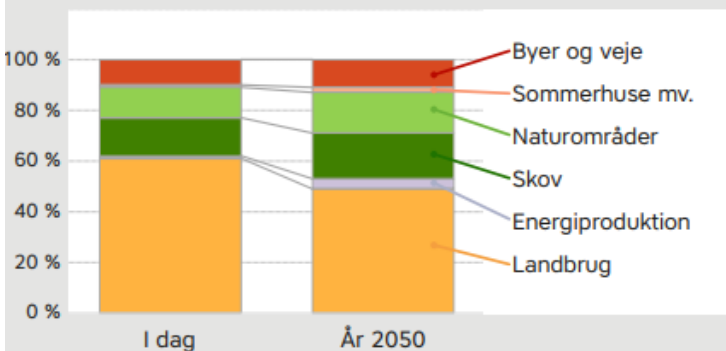
Teknologirådet: "Prioritering af Danmarks areal i fremtiden" (2014-2017)

I hvilken retning ser du helst, at anvendelsen af Danmarks areal udvikler sig?

Søjlen til højre viser de forventede behov uden prioritering og samordning.

Borgernes prioritering

Rift om arealerne	I dag	År 2050	Borgernes prioritering, gennemsnit
Landbrug	61 %	55 - 65 %	49 %
Skov	15 %	20 - 25 %	18 %
Natur og klimatilpasning	12 %	25 - 30 %	16 %
Energi	1 %	10 %	4 %
Sommerhuse, fritidsaktiviteter, turisme	1 %	1,5 %	2 %
Byområder	8 %	10 %	9 %
Veje, baner og andre anlæg	2 %	3 %	2 %
I alt	100 %	130 - 140 %	100 %

CONCITO's projekt om fremtidens arealanvendelse

FREMTIDENS AREALANVENDELSE

Forside • Nyheder • Udtordret klima og natur kalder på markant anderledes brug af Danmarks areal

Udfordret klima og natur kalder på markant anderledes brug af Danmarks areal

PRESSEMEDDELELSE 14. april 2023

Kun en gentænkning og omlægning af den danske arealanvendelse kan sikre, at Danmark er klimaneutralt og rustet til at håndtere fremtidens klima og danskernes trivsel bedst muligt. En ny rapport fra CONCITO anbefaler en samlet arealstrategi, der tager højde for disse udfordringer og baserer sig på en ny, bæredygtig vision for brugen af det danske areal.

Fremtidens arealanvendelse skal kunne mange ting på samme tid, og behovene overstiger den plads, der er til rådighed. Arealer er begrænset, og landskaberne er allerede i brug. I dag står arealanvendelsen for en tredjedel af de danske udledninger af drivhusgasser, og med 59 pct. af arealet afsat til landbrugsproduktion er Danmark blandt de fire lande i EU, hvor landbrugsproduktion fylder mest.

Det levner ikke meget plads til hverken natur eller rekreation. Danmark ligger i bunden i EU, når det kommer til at beskytte vores natur og biodiversitet. Mange arter er truede og på kun 2,3 pct. af det danske areal får naturen fred til at komme sig.

"Vores arealanvendelse er helt afgørende for, at vi lykkes med den grønne omstilling. Vi kan ikke fortsætte som hidtil uden hensyn til biodiversitet og med en så enorm påvirkning af klimaet. Vi bliver også nødt til at tage højde for, hvordan klimaforandringerne rammer Danmark. Derfor er der brug for en samlet arealstrategi, der gentænker vores tilgang til at bruge Danmarks begrænsede areal," siger vicedirektør Jarl Krausing, CONCITO.

Rapporten lægger netop op til denne diskussion, der omfatter interesser indenfor sektorer som landbrug, skovbrug, industri og energi samt kommuner, regioner, stat og organisationer indenfor natur og biodiversitet.

Et CONCITO projekt
CONCITO
DANMARKS GRØNNE TÆNKETANK

DEL [f](#) [t](#) [in](#) [e](#) [u](#)

KONTAKT

Jarl Krausing
VICE-DIREKTØR OG INTERNATIONAL CHEF

Peter Andreas Norn
PROGRAMCHEF, KLIMALABORATORIET

Tage Duer
PROJEKTLEDER, KLIMALABORATORIET

Kampen om det danske areal er i fuld gang

Rapporten understreger, at kampen om det danske areal er i fuld gang. Vi skal bruge land til at etablere vindmøller og solceller og til ny infrastruktur til transport, lagring af CO2 og produktion af nye brændsler som fx PtX. Men vi skal også beskytte biodiversiteten bedre, klimatilpasse Danmark, og udvikle og omlægge landbrug og fødevarerproduktionen. Og så skal den menneskelige trivsel tænkes ind i arealanvendelsen. Adgang til naturen og rekreative områder er med til at styrke menneskers livskvalitet og udfoldelsesmuligheder.

"Samtidig er Danmark lavtliggende og fladt, og klimaforandringerne vil betyde at mange byer, infrastruktur og marker i fremtiden vil være mere udsat for periodevise oversvømmelser både fra oven og fra neden. Det skal vi kunne håndtere," påpeger Jarl Krausing.

Arealerne skal også indfri en masse andre mål. Vores byer og erhvervsliv skal kunne udvikle sig. Vi skal producere tilstrækkeligt med mad og træ, og vi skal kunne få adgang til de nødvendige råstoffer i undergrunden. De mange forskellige hensyn kan ligge i konflikt med hinanden.

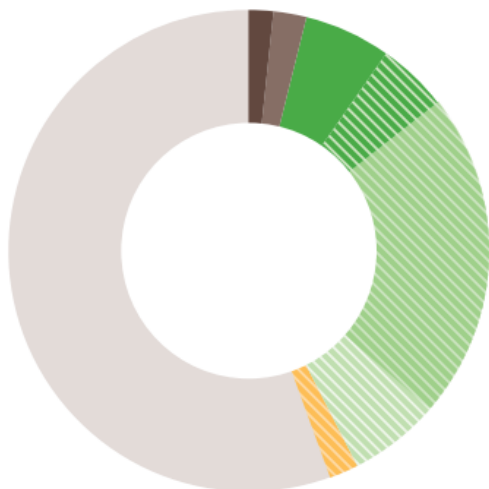
"Der kan hurtigt opstå kamp mellem de forskellige hensyn. Hvilket hensyn, der vinder kampen, kan være styret af tilfældigheder. Det skal vi undgå. Vi skal udnytte de synergier der utvivlsomt er, og vi skal kunne håndtere de dilemmaer, der rejser sig, på et oplyst grundlag. En sammenhængende strategi baseret på nationale principper kan hjælpe til med at prioritere i de forskellige hensyn, og sikre at det er det mest prioriterede mål, der bliver løst," siger Jarl Krausing.

Rapporten **'Danmarks Arealer - Danmarks Fremtid'** er den første i en række udgivelser. I de kommende to år vil CONCITO dykke dybere ned i emnet og bidrage til den fælles diskussion af visionen, der skaber grundlaget for en sammenhængende dansk arealstrategi.

RELATEREDE EMNER: [Ny regering 2023](#) - [Arealanv](#)

CONCITO: ”Danmarks arealer – Danmarks fremtid” (2023-2024)

Figur 6. Der er på nuværende tidspunkt allerede en lang række politiske mål (vedtagne og potentielle), som stiller specifikke arealkrav.

Område	Hektar	Andel af Danmarks areal	Kilde
Aftalte behov			
■ VE på land inkl. aftale om firedobling af VE på land	36.600 ha	0,9 %	Danmark kan mere II
■ Udtagning af lavbundsjord	100.000 ha	2,3 %	Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug
■ Øgning af skovarealet	250.000 ha	5,8 %	Regeringsgrundlag 2022
Samlede aftalte arealbehov	386.600 ha	9 %	
Politisk indikerede behov			
■ Grundvandsbeskyttelse*	200.000 ha	4,7 %	Regeringsgrundlag 2022
■ Yderligere areal til naturbeskyttelse pba. EU's biodiversitetsstrategi og målet om 30 % beskyttet natur**	960.000-1.190.000 ha	22-28 %	Regeringsgrundlag 2022
■ Klimatilpasningsarealer***	>86.000 ha	>2 %	Regeringsgrundlag 2022
Samlet indikeret arealbehov	1,25-1,48 mio. ha	29-34 %	
I alt	Ca. 0,4-1,9 mio. ha	9-43 %	

* Der står ikke i regeringsgrundlaget, hvor stort et areal der reelt skal bruges til grundvandsbeskyttelse. DANVA har påpeget utilstrækkelig beskyttelse på 200.000 ha, hvilket er nævnt i regeringsgrundlaget, og der er her taget udgangspunkt i (Regeringen, 2022).

** Der er i regeringsgrundlaget ikke angivet en arealstørrelse, kun at indsatsen skal bidrage til EU's biodiversitetsstrategi. Der er taget udgangspunkt i, at Danmark tager en proportional andel af arealet ud til beskyttelse (30 %), samt at der allerede er beskyttede arealer svarende til mellem 2,3 % og 7,6 % (Biodiversitetsrådet, 2022).

*** Der er ikke angivet et areal i regeringsgrundlaget, men angivet, at der skal udarbejdes en national klimahandlingsplan (Regeringen, 2022). Arealkravet er vurderet af CONCITO.
Kilde: CONCITO

Udtagning af 100.000 ha kulstofholdige lavbundsjord af landbrugs(om-)driften

Kategori 1: anbefalinger til at forbedre incitament for lodsejeres deltagelse i lavbundsprojekter

1. En kommende CO₂e-regulering bør ligestille eksisterende og fremtidige lavbundsprojekter
2. Faste og attraktive skatteforhold i forbindelse med udtagning af lavbundsjord
3. Lodsejeres mulighed for at anvende udtagingskonsulenter styrkes

Kategori 2: anbefalinger til at understøtte kommunernes og Naturstyrelsens udtagningsindsats

4. Indgåelse af aftale mellem Kommunernes Landsforening og regeringen om at udtage 60.000 hektar kulstofrige lavbundsjord
5. Styrket projektfacilitering af udtagning af lavbundsjord og øvrig myndighedsbehandling
6. Enklere sagsbehandling af VVM-krav hos myndighederne i forbindelse med lavbundsprojekter
7. Mulighederne for ekspropriation i "lavbundsprojekter med klimamål" ligestilles med ekspropriationsmulighederne for "kvælstof- og fosforvådområdeprojekter"

Kategori 3: anbefalinger til justering af styrelsernes tilskudsordninger, så tempoet i udtagningsindsatsen øges

8. Etablering af en fælles ordning for tilskudsmuligheder i Landbrugs- og Miljøstyrelserne
9. Lodsejere, der beholder udtagne projektarealer, skal ved jordfordeling kunne ydes direkte kompensation for arealets tabte markedsværdi
10. Oprettelse af en statslig jordpulje til strategisk opkøb eller ekstensivering af jorder til udtagningsprojekter

Kategori 4: anbefalinger om at undgå negativt samspil mellem tilskudsordninger

11. Ordningen "ekstensivering med slæt" justeres og suppleres af en ny ordning
12. Bedre sammenhæng mellem udtagning og opfyldelse af GLM 8-kravet

200.000 ha grundvandsparker

GRUNDVANDSPARKER ER STARTSKUDET TIL ET GRØNNERE DANMARKSKORT

Når 200.000 hektar af Danmarks areal udlægges til grundvandsparker, åbnes helt nye muligheder for at skabe et grønnere Danmarkskort i bedre balance mellem opdyrket arealer og den fri natur.

Når sprøjtning ophører og den konventionelle landbrugsjord tages ud af drift, gives plads til naturnær skovdrift, økologisk landbrug, rekreative områder og plads til produktion af grøn energi fra vindmøller og solceller. Nye anvendelser der giver landmanden nye muligheder og samtidigt reducerer landbrugets klimaaftryk mens der sikres rent drikkevand til den næste generation.

Skal den radikale – og nu også regeringens – vision om 250.000 hektar skovrejsning og en firedobling af produktionen af grøn strøm fra vind og sol blive til virkelighed, tæller hver en hektar og her vil grundvandsparkerne være et substantielt bidrag. Det kræver, at planlægningen af en sådan multifunktionel anvendelse sker i tæt dialog med borgerne omkring de berørte områder, hvis vi skal lykkes. Og det skal vi.

FINANSIERING OG ØKONOMI

Status som grundvandspark indebærer, at der ikke må benyttes pesticider eller andre giftstoffer på grundvandsparkens område. Når sprøjtning forbydes, reduceres jordens udbytte og værdi. Derfor vil det kræve økonomisk kompensation til de eksisterende ejere på baggrund af jordens markedsværdi. Afhængigt af jordens anvendelse og kvalitet samt om der er tale om ekspropriation eller frivillig udtagning af landbrugsjorden mv. kan en godtgørelse forventes i størrelsesorden 100–200.000 kr. pr. hektar for landbrugsområder. Denne omkostning foreslår Radikale Venstre at finansiere over vandregningen ved at give vandselskaberne mulighed for at hæve taksten ud fra et hvile-i-sig-selv princip. På baggrund af den forventede godtgørelse vil der være behov for at hæve prisen på 1 kubikmeter vand med ca. 2-4 kroner.

Dvs. 10 – 20 mia. kr. !?

MOLBAK

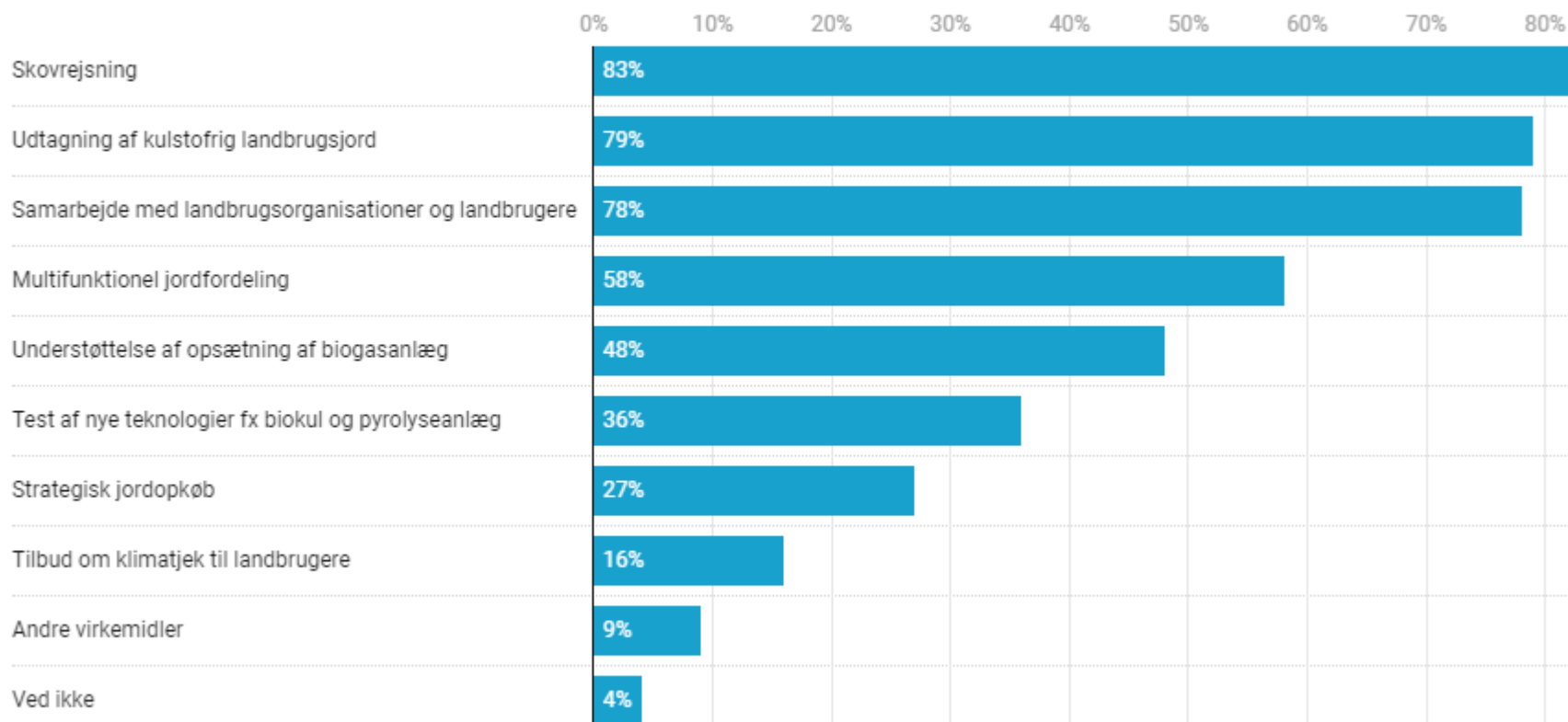
Landinspektører A/S

Hvilke virkemidler skal anvendes?

Landbrug og arealanvendelse

Figuren viser den procentvise fordeling af kommunernes svar på spørgsmålet "Hvad vurderer du er de væsentligste virkemidler, som din kommune vil tage i anvendelse inden for den angivne indsats (Landbrug og arealanvendelse)?".

Kommunerne havde mulighed for at vælge flere svar.

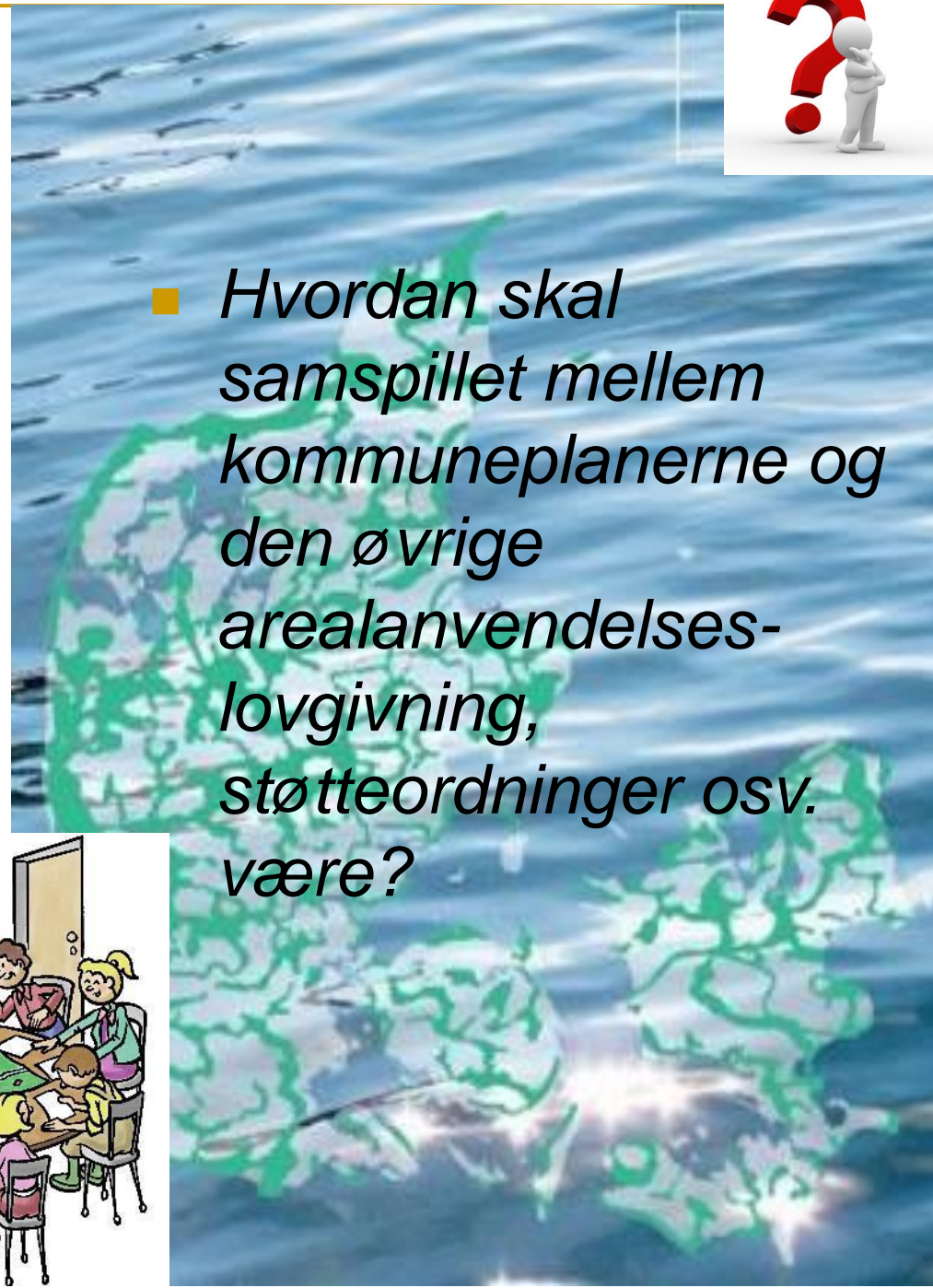
Besvaret af 81 kommuner

Source: KL's Klimabarometer 2022 • [Get the data](#) • Created with [Datawrapper](#)

De store spørgsmål!

- *Hvordan skal kommuneplanerne medvirke til at realisere nationale planer og visioner?*

- *Hvordan skal samspillet mellem kommuneplanerne og den øvrige arealanvendelseslovgivning, støtteordninger osv. være?*

Eksisterende emnekatalog for kommuneplanlægning for det åbne land i dag, planlovens § 11a

- Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for
 - ...
 - 5) beliggenheden af **tekniske anlæg**, herunder arealer til **fælles biogasanlæg**, ...
 - 9) beliggenheden af arealer til fritidsformål, herunder kolonihaveområder og andre **rekreative områder**,
 - 10) varetagelsen af de **jordbrugsmæssige interesser**, herunder udpegningen og sikringen af **særlig værdifulde landbrugsområder**,
 - 11) beliggenheden af arealer til lokalisering af driftsbygninger og driftsanlæg på **store husdyrbrug**,
 - 12) beliggenheden af **skovrejsningsområder** og områder, hvor skovtilplantning er uønsket,
 - 13) **lavbundsarealer**, herunder beliggenheden af lavbundsarealer, der kan genoprettes som **vådområder**,
 - 14) varetagelse af **naturbeskyttelsesinteresserne**, som udgøres af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, herunder eksisterende Natura 2000-områder på land og andre beskyttede naturområder samt **økologiske forbindelser**, potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser, og for prioritering af kommunalbestyrelsens naturindsats inden for **Grønt Danmarkskort**,
 - 15) sikring af **kulturhistoriske bevaringsværdier**, herunder beliggenheden af **værdifulde kulturmiljøer** og andre væsentlige kulturhistoriske bevaringsværdier,
 - 16) sikring af **landskabelige bevaringsværdier** og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder **større, sammenhængende landskaber**,
 - 17) sikring af **geologiske bevaringsværdier**, herunder beliggenheden af områder med særlig geologisk værdi,
 - 18) udpegning af områder, der kan blive udsat for **oversvømmelse eller erosion**, og for etablering af afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse eller erosion ved planlægning af byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. i de udpegede områder,
 - 19) friholdelse af arealer for ny bebyggelse eller etablering af foranstaltninger til sikring mod **oversvømmelse**, når arealet er i væsentlig risiko for oversvømmelse, jf. kapitel 2 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,
 - 20) anvendelsen af **vandløb, søer og kystvande**,
 - 21) arealanvendelsen i **kystnærhedszonen** i overensstemmelse med bestemmelserne i § 5 a, stk. 1, og § 5 b, ...
 - 23) udviklingen af **landsbyer**,
 - 24) beliggenheden af **omdannelseslandsbyer**, ...
 - 29) beliggenheden af konsekvensområder omkring **tekniske anlæg, vindmøller og støjende fritidsanlæg m.v. i landzone**, som skal friholdes for ny støjfølsom anvendelse.

Fremtidens helhedsorienterede kommuneplanlægning for multifunktionel arealanvendelse?

- § 11b, stk. 2 (rammer for lokalplanlægning):
 - **Kommuneplanen kan indeholde retningslinjer for andre forhold end nævnt i stk. 1 og § 11 a, stk. 1, der kan være af betydning for arealanvendelsen** og bebyggelsen, herunder beliggenheden af arealer til lokalisering af landbrugets driftsbygninger og driftsanlæg inden for de udpegede særlig værdifulde landbrugsområder, jf. § 11 a, stk. 1, nr. 10.
- KL foreslog i 2020 (ifm. evaluering af planloven), at der indføres en ny mulighed i planloven til at udpege større områder til multifunktionel anvendelse samt et krav om konsekvensvurdering af alle fremtidige planlovsændringer i forhold til, om de henholdsvis fremmer eller hæmmer multifunktionel arealanvendelse.
- KL efterlyste således lovfæstede rammer for kommuneplanlægning for multifunktionel arealanvendelse.
- Hvordan ser retningslinjer og udpegninger for områder til multifunktionel arealanvendelse ud?
- Skal retningslinjerne og områdeudpegningerne være ramme for lokale udviklingsprojekter om ændringer af arealanvendelsen (rammer for "lokalplanlignende processer" / områdeplaner / lokale udviklingsplaner) = multifunktionel arealanvendelse?
- Behov for
 - metodeudvikling?
 - at styrke "virke for"-forpligtigelsen (planlovens § 12) – som ved omdannelseslandsbyer, udbygningsaftaler for landzonearealer (f.eks. ifm. energi-, vind- og solcelle-parker) el. lign.?
 - at sikre samspil med støtteordninger m.m.?
 - at sikre handlingsorientering og realisering gennem partnerskaber og lokale udviklingsprojekter?

Fremtidens helhedsorienterede kommuneplanlægning for multifunktionel arealanvendelse? Behov for data!

- Hvordan udpeges områder i kommuneplanen hvor der er behov for gennemførelse af multifunktionelle projekter?
- Er det dér, hvor der er modstridende arealinteresser?
- Eller er det dér, hvor der mange arealinteresser, der potentielt kan sameksistere?
- Eller der det dér, hvor der ikke er nogen prioriterede arealinteresser?

NATUR & MILJØ

LANDSKABSANALYSE OG STRATEGISK PLANLÆGNING

Der er mange interesser i det åbne land, som vores planlægning skal forholde sig til. Men uanset hvor vi planlægger, eller hvad vi planlægger for, sker det i landskabet. *Det er landskabet, der er rammen i det åbne land.* Vi skal bruge landskabsanalysen til at forstå denne ramme – vi skal forstå de kvaliteter, vi skal passe på, og de potentialer, vi kan udnytte, når vi planlægger strategisk og klogt.

TEKST /
HANNE
BRENDSTUP
NIELSEN
Ophævsulent,
Landskab,
NRAS A/S
**ILLUSTRATION
OG FOTOS /**
NRAS A/S

Det er min erfaring, at motivationen for at få udarbejdet en landskabsanalyse ude i kommunerne er at få et grundlag for at revidere kommuneplanens udpegninger og retningslinjer for landskab, samt at få styrket det landskabsfaglige administrationsgrundlag til især sagsbehandling i det åbne land.

Denne motivation taler meget ind i den sektororienterede planlægning, hvor interesserne i det åbne land håndteres og imod hinanden frem for i samspil med hinanden. Det er den planlægningstradition, som planen i sin nuværende form understøtter. Landskabsanalysen giver imidlertid en helt grundlæggende viden om land-

skabet, der kan bringes i spil i den strategiske planlægning, hvor den overordnede planlægning sker i et samspil med steds-/landskabs værdier og potentialer.

HVAD BIDRAGER EN LANDSKABSANALYSE MED?

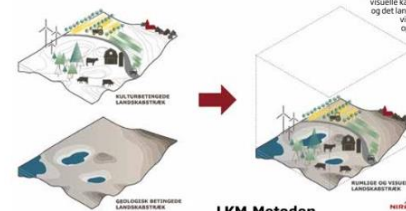
Landskabsanalyser kan læves i mange forskellige skala og detaljeringsgrader afhængigt af formålet. Nogle gange giver det mening at lave landskabsanalyser for afgrænsede lokalområder, andre gange på kommuneniveau eller i en endnu større skala. Uanset skala, tilvejebringer landskabsanalysen et grundlæggende kendskab til hele det analyserede landskab og giver dermed en vigtig viden om både værdier, der skal passes på, samt forskellige kvaliteter og potentialer, der kan skabe merværdi og potentialer for udvikling. Den grundlæggende forståelse af landskabet er med landskabsstraktermetoden samspillet mellem det naturgeografiske grundlag (landskabets geologiske fortællinger), de kulturbetingsede strukturer (landskabets kulturhistoriske fortællinger) og de rumlige visuelle karakterer (landskabet som vi ser og oplever).

Analysen af landskabet i en kommune skaber en bevidsthed om landskabet på to niveauer: Dets synlige analyse viser nogle overordnede landskabstræk, der kendetegner kommunen og måske strækker sig på tværs af kommunegrænser. Det er landskabstræk, der kan være med til at definere

Udsigt over det dannede landskab på Skovbjerg. Bakker nordvest for Ringkøbing og lige nordvest for Spjald.

Landskabets karakter er bestemt ud fra de geologiske betingede landskabstræk og de kulturbetingsede menneskeskabte landskabstræk, der tilsammen skaber et landskabs rumlige visuelle karakter og det landskab, vi ser og oplever.

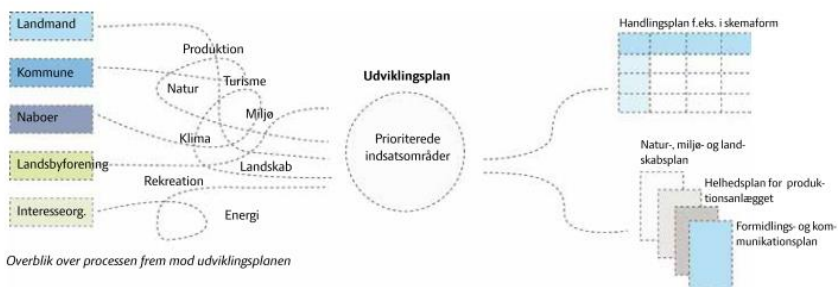
LKM-Metoden

24 TEKNIK & MILJØ

JUNI 2022

Hvordan organiseres og realiseres lokale udviklingsprojekter om multifunktionel arealanvendelse?

Lovgivnings- og planlægningsmæssige muligheder

Den hollandske model – ”forhandlingsplanlægning og - implementering”

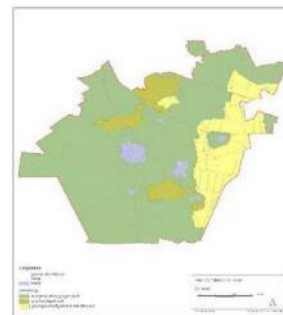
- Stat
- Region (provins)
- Kommune
- Komité (OPP)

1) Analyser

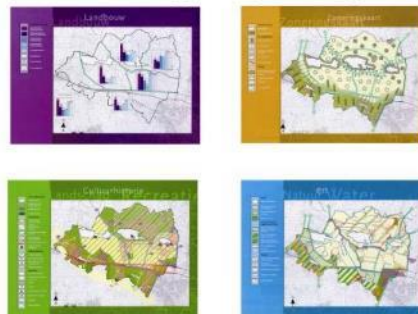
2) Zonering

3) Scenarier

4) Udviklings- og temaplaner

5) Svinefri zoner

6) Økonomiplaner

Netværksplanlægning?

Erfaringer fra energiparker, solcelle- og vindmølleprojekter

1. Invitér aktører

Borger

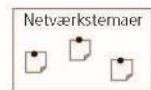

Erhverv

Myndigheder

2. Workshop

3. Netværksmøder

Sekretær funktion

Sekretær funktion

Sekretær funktion

Sekretær funktion

4. Opfølgning

Skab dialog, styrk relation og få tillid

Input til beslutning om vindmøller

Grobund for lokal udvikling fx ejerlaug

Erfaringer fra Collective Impact-pilotprojekter om multifunktionel jordfordeling

- I. Ringkøbing-Skjern Kommune
- II. Jammerbugt Kommune
- III. Skive Kommune
- IV. Mariagerfjord Kommune

Anbefalinger fra det Rådgivende Udvalg for Multifunktionel Jordfordeling

Det Rådgivende Udvalg for multifunktionel jordfordeling har siden sin nedsættelse i 2019 fulgt fremdriften og effekten af multifunktionelle jordfordelinger og tilhørende projekter, og har på denne baggrund evalueret projekter gennemført i bevillingens løbetid (2019-2022). På baggrund af udvalgets løbende arbejde og vedlagte slutevaluering udarbejdet af foreningen Fremtidens Bæredygtige Landskaber, er medlemmerne i det rådgivende udvalg fremkommet med følgende anbefalinger:

- Ordningen for multifunktionel jordfordeling (MUFJO) har grundlæggende demonstreret succesfulde arealprojekter, der hviler på et strategisk overblik, hvor lokalområder aktiveres og revitaliseres gennem en række samtidige tiltag, der går på tværs af aktører og finansiering. MUFJO er derfor et godt bud på et fremtidigt paradigme, der kombinerer proces og redskaber i arealprojekter. Det rådgivende udvalg anbefaler, at der tilvejebringes finansiering til lignende ordningers projektfacilitering, herunder rekreative elementer, jordkøb og værditab i kommende år.
- Der er behov for at sikre bedre sammenhæng til kommunernes planlægning for arealanvendelsen i det åbne land. Det kan være med til at sikre en overordnet national af indsatser. Det rådgivende udvalg anbefaler, at et tværgående arbejde fokuseret på at sikre en helhedsorienteret planlægning i det åbne land prioriteres, med blik for den tidlige inddragelse af lodsejere, der sikrer den lokale opbakning.
- Der er et behov for, at forskellige tilskudsordninger afstemmes, integreres eller sammenlægges for at mindske kompleksiteten. Indretningen af tilskudsordninger bør afstemmes bedre på det nationale såvel som det kommunale plan med henblik på en større synergieffekt. Det rådgivende udvalg anbefaler, at dette arbejde prioriteres, eksempelvis ved at sikre en indgang for støtteansøgere.

Erfaringer fra Collective Impact-pilotprojekter om multifunktionel jordfordeling

1. En multifunktionel tilgang giver mulighed for at skabe synergi mellem nationale målsætninger og lokale ønsker og behov. Implementering af nationale mål vedrørende miljø, natur, klima og energi sker hurtigere og lettere, hvis der samtidig er fokus på lokal udvikling og bedre arrondering af bedrifterne. Lokale landskabsstrategier og landskabsplaner skal sikre, at arealudviklingen planlægges sammen med lokalsamfund og brugere af det lokale landskab i en proces, hvor de nationale interesser bliver varetaget ud fra de forudsætninger, som det enkelte sted rummer. Derved bliver de nationale mål og strategier rammesættende for den lokale planlægning og stedsudvikling. Af hensyn til sammenhængskraft og opbakning til den grønne omstilling, skal vi være gode til at skabe sammenhæng mellem de lokale bottom-up processer og de nationale top-down beslutninger.

2. Fremtidige tilskudsordninger skal tilgodese multifunktionelle samfundshensyn. Med større administrativ smidighed kan forskellige tilskudsmuligheder kombineres på tværs af projektorordninger, så de samlet omfatter en bredere incitamentsstruktur og fremmer multifunktionelle mål. Når finansiering til dækning af værditab, jordkøb, rekreative elementer samt facilitering og lokal inddragelse foregår samlet, skaber det meningsfulde, lokale projekter, der oplever opbakning og fremdrift.

3. Vandoplandsstyregrupperne (VOS) skal sikre grundlaget for, at lokale projekter og udtagningsindsatser spiller sammen på tværs af kommunerne. VOS'erne har i dag til opgave at bidrage med lokal viden og dermed kvalitetssikre de indsatser, der skal forbedre vandmiljøet rundt om i landet. Vi anbefaler, at VOS'erne for hvert vandopland skal samtænke, analysere og koordinere indsatser i forhold til at tilgodese og balancere brugen mellem land- og skovbrugsproduktion, vandmiljø, reduktion af CO₂-udledning og klimatilpasning, styrket biodiversitet og plads til mere sammenhængende naturområder samt bedre rekreative muligheder. Det skal ske i tæt samarbejde med berørte lokale organisationer. Særligt ådalene er centrale i forhold til klima, miljø, natur og rekreativ anvendelse.

4. Lodsejere skal opleve anerkendelse for – individuelt eller i samarbejde med andre lodsejere – at skabe natureffekt, hellighedsværdier og rekreative muligheder i landbrugslandet. Det vil kræve, at proces og vilkår for naturtiltag i landbrugslandskabet nytænkes, så der skabes incitament til naturforbedrende tiltag sideløbende med den almindelige landbrugsdrift.

5. Håndtering af store samfundsudfordringer er – og bør være – en vigtig anledning til en fornyelse af vores landdistrikter. Arealerne i landdistrikterne er bl.a. afgørende for, at vi lykkes med at skabe sammenhængende naturarealer, afbøde oversvømmelsestrusler, rejse skov, producere bæredygtige fødevarer, sikre rent drikkevand og etablere vedvarende energianlæg. Vi står over for en opgave, som kan sammenlignes med byfornyelsen, hvor man er lykkedes med forandringsprocesser på tværs af lovgivninger og i samarbejde mellem offentlige og private investeringer. Derfor anbefaler vi, at der udvikles redskaber og organisationsformer i forhold til areal- og ejendomsudvikling, der åbner op for ny produktivitet, lokale job- og indtjeningsmuligheder, bedre miljø- og klimaforhold, mere natur og mere hensigtsmæssig placering af større anlæg. Det er også en mulighed for at håndtere 57.000 funktionstømte landbrugsejendomme, der i dag ofte er barrierer for omstilling af arealerne.

6. Midler fra den kommende grønne fond skal sikre samspil med private investeringer i balancerede, arealkrævende projekter til f.eks. klimaskov og energianlæg. Et bredt flertal i Folketinget er gået sammen om at skabe en grøn fond på 53,5 mia. kr. Fondens midler bør udmøntes, så de tiltrækker private investorer ved at tilbyde attraktive vilkår for projektgennemførelsen, herunder kommunalt samarbejde om koordineret lodsejerkontakt, om lokal inddragelse af borgere og ved at sikre finansieringen af projektelementer primært med almen-nyttig værdi, f.eks. nye rekreative stier og -anlæg, nedrivning af tiloversblevne landbrugsbygninger samt øvrige tiltag til forskønnelse og udvikling af lokalområdet. Samspil mellem offentlige midler og private investeringer er afgørende for at nå i mål og bør resultere i projekter med bredere målopfyldeelse, større lokal værdi, bedre arealudnyttelse og mere volumen i omstillingen.

SAMLET SET VIL DE SEKS HANDLINGER SKABE GRUNDLAGET FOR EN GRØN JORDREFORM, SOM RÆKKER AFGØRENDE UD I FREMTIDEN

Seks anbefalinger til en jordreform

Seks anbefalinger til en jordreform

Vidensyntese | del 1

Arealanvendelse og redskab til omstilling af det danske landskab frem mod 2050

November 2022

NIRÁS

Vidensyntese | del 2

Vurdering af virkemidler i omstilling af det danske landskab frem mod 2050

November 2022

NIRÁS

MØLBAK

Landinspektører A/S

Erfaringer fra forskningsprojekt om lokale landvindinger

ANBEFALINGER TIL EN JORDREFORM

1. For at adressere klima- og biodiversitetskrisen samt den øgede jordkoncentration og gældsættelse af landbruget kan man med fordel gå videre med de politiske ambitioner om en **national jordreform**. Der bør nedsættes lokale styregrupper for alle konkrete 'jordreformsprojekter' med deltagelse af kommuner, lokale interessenter og repræsentanter for relevante finansieringskilder.
2. Der er behov for at etablere bedre muligheder for **nye ejerskabsformer**, der sikrer lokalt, kollektivt ejerskab. Der bør skabes bedre mulighed for, at andelssammenslutninger og lokale fællesskaber kan eje jorden med henblik på bl.a. naturpleje og rekreation (fx på naturpligtige arealer). Dette skaber også mulighed for at træffe fælles, lokale beslutninger om landskabets fremtid.
3. Der bør etableres en **finansieringsramme**, der går videre end projektilgangen i MUJJO og finansierer jordreformsprocessen, herunder i) projektelementer, ii) projektstyring mellem myndigheder samt iii) tidlig og løbende inddragelse af interessenter og iv) kommunikation af processen.
4. Der bør etableres en **demokratisk styret jordfond**, der kan opkøbe de (lavbunds)jorde, som skal tages ud af drift, dels til videre salg til enkeltpersoner og lokale fællesskaber og dels til forvaltning i regi af statslige styrelser. Fonden skal således dække værditabet ved ændret hydrologi og frafald af tilskudsordninger m.m.
5. Der er behov for en tidlig inddragelse af interessenter herunder berørte borgere og lodsejere samt etablering af rammer for en løbende dialog for at afstemme forventninger til processen og skabe idéer til fremtidig udvikling. **Udtagning af lavbundslande** bør som **udgangspunkt** ske af frivillighedens vej. Der bør dog foretages en politisk afvejning af tempo og effekt i multifunktionel jordfordeling og løbende vurderes, om jordreformens formål bedre opnås af andre direkte veje.

Udarbejdet af forskergruppen Lokale Landvindinger, Københavns Universitet:

Stine Krøjer (stine.krøjer@anthro.ku.dk, tlf. +45 35321581)
Kathrine Dalsgaard
Inge-Merete Hougaard
Lone Søderkvist Kristensen

Forskningsprojektet gennemføres i samarbejde med Naturstyrelsen Himmerland, Viborg, Randers og Mariagerfjord Kommuner i regi af LIFE IP Natureman. Forskningsprojektet er finansieret af Veluxfonden.

REFERENCER

- 1 Regeringen (2018) <https://www.regeringen.dk/aktuelt/publikationer-og-aftaletekster/toerkepakke/>
- 2 Regeringen (2019) <https://www.regeringen.dk/media/7705/aftale-om-finansloven-for-2020.pdf>
- 3 Finansministeriet (2021) <https://fm.dk/media/25215/aftale-om-groen-omstilling-af-dansk-landbrug.pdf>
- 4 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2021) <https://fvm.dk/landbrug/aftale-om-groen-omstilling-af-dansk-landbrug/>
- 5 Institut for Antropologi (2020) <https://antropologi.ku.dk/Forskning/projekter/lokale-landvindinger-landskabsfortaellinger-og-samskabelse-i-multifunktionel-jordfordeling/>
- 6 Bekendtgørelse om multifunktionel jordfordeling, Lovtidende nr. 239, 20 marts 2020, https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Tilskud/MUJJO/Bekendtgørelse_om_multifunktionel_jordfordeling.pdf
- 7 Miljøministeriet (2019) <https://mim.dk/nyheder/2019/sep/bred-kreds-af-partier-er-enige-om-groen-jordfordelingsaftale/>, Landbrugsavisen (2019) <https://landbrugsavisen.dk/avis/aftale-skal-samle-erfaring-f%C3%B8r-st%C3%B8rre-jordreform>.
- 8 Collective Impact har under initiativet Fremtidens Bæredygtige Landskaber gennemført en evaluering af MUJJO-pilotordningen. Se mere her: <https://collectiveimpact.dk/faelles-anbefalinger/>.
- 9 Vejre, Dalgaard og Sørensen (2021) <https://www.altinget.dk/miljoe/artikel/professorer-en-ny-jordreform-det-haster>.
- 10 Klimarådet (2020: 12) <https://klimaraadet.dk/da/analyser/kulstofrige-lavbundsjorder>
- 11 Landbrugsstyrelsen (2022) <https://lbst.dk/taergaende/udtagning-af-lavbundslande/hvad-sker-der-i-lindsatsen-for-udtagning-af-lavbundslande>
- 12 Caspersen og Nyed (2017) https://static-curis.ku.dk/portal/files/182225215/Udvikling_i_Agerlandet_1954_2025.pdf

VELUX FONDEN

MØLBAK
Landinspektører A/S

Erfaringer fra Landbrugsstyrelsens pilotprojekter om multifunktionel jordfordeling (MUFJO)

- Landbrug
- Arealer og ejendomme
- Jordfordeling
- Multifunktionel jordfordeling (MUFJO)

Kort over multifunktionelle jordfordelingsprojekter

Skalsådal

Endelave

Aarhus ådal

Bjergby-Astrup-Slotsved Skov

Holmehaven

Naturgenopretning ved Margrethe Kog Nord

Nørreådal

Skovrejsning ved Svendborg

Nordskoven

Kort over multifunktionelle jordfordelingsprojekter

Landbrugsstyrelsen har givet endeligt samtykke til en række multifunktionelle jordfordelinger forskellige steder i landet. Projekterne har alle forskellige formål. Du kan klikke på projekterne i kortet herunder og læser mere om, hvad de enkelte projekter indeholder, og hvor langt de er.

Forslag til ny lov om landfornyelse?

- Vedtag en ny ramme- og forvaltningslov om helhedsorienteret landfornyelse, der følges op med finanslovbevilling på f.eks. 1 mia. kr. om året de næste 20 år.
- Formålet med loven og statsbevillingen skal være at sætte rammerne for arealforvaltning, organisering, forhandlinger, og implementering af anlæg, aktiviteter og ændringer af bygnings- og arealanvendelsen i landsbyer og i det åbne land, således at vi kan få løst de mange ønsker til og behov for bæredygtig fødevarer- og energiproduktion, erhvervsudvikling, bosætning, klimasikring, miljø- og naturbeskyttelse (herunder sikring af rent drikkevand), rekreation osv.
- Ramme for realisering af kommeplanlægning for det åbne land samt bl.a. udvikling af klimasikrings-, lavbunds-, oversvømmelses-, energi- og grundvands-parker
- En ny lov om helhedsorienteret landfornyelse skal således skabe lovgrundlag og finansiering for en jordreform, og de planlægnings-, forhandlings- og realiseringsprocesser, der kan sikre at ovennævnte tiltag sker demokratisk gennem lokale udviklingsprojekter, etablering af anlæg / faciliteter og infrastruktur, opkøb af bygninger og arealer, multifunktionel jordfordeling, pålæg af restriktioner mod kompensation osv.
- Loven kan således være en pendant til reglerne om områdefornyelse i byerne, jf. kapitel 2 i lov om byfornyelse og udvikling af byer.
- Og måske en kærkommen mulighed for at samle de eksisterende nationale regler om og finansieringskilder til landsbyudvikling (landdistriktspuljen, Landlegatet, lokale aktionsgrupper (LAG) osv.)?

**SKAL FINANSIERE OG GIVE
LOVGIVNINGSMÆSSIGE RAMMER FOR
LOKALE UDVIKLINGSPROJEKTER!**